

شیخ محمود شبستری « گلشن راز »

بخش ۱۳ - قاعده در « تفکر در انفس »

۱	به اصلِ خویش یک ره نیک بنگر	که مادر را پدر شد باز مادر
۲	جهان را سر به سر در خویش می بین	هر آنچه آید به آخر پیش می بین
۳	در آخر گشت پیدا نفس آدم	طفیلِ ذاتِ او شد هر دو عالم
۴	نه آخر علتِ غایی در آخر	همی گردد به ذاتِ خویش ظاهر
۵	ظلومی و جهولی ضدّ نورند	ولیکن مظهر عینِ ظهورند
۶	چو پشت آینه باشد مکدر	نماید روی شخص از روی دیگر
۷	شعاع آفتاب از چارم افلاک	نگردد منعکس جز بر سر خاک
۸	تو بودی عکسِ معبودِ ملایک	از آن گشتی تو مسجودِ ملایک
۹	بود از هر تنی پیش تو جانی	وز او در بسته با تو ریسمانی
۱۰	از آن گشتند امرت را مُسخر	که جانِ هر یکی در توست مُضمّر
۱۱	تو مغز عالمی زان در میانی	بدان خود را که تو جانِ جهانی
۱۲	تو را ربع شمالی گشت مسکن	که دل در جانب چپ باشد از تن
۱۳	جهانِ عقل و جان سرمایه توست	زمین و آسمان پیرایه توست
۱۴	بین آن نیستی کو عینِ هستی است	بلندی را نگر کو ذاتِ پستی است
۱۵	طبیعی قوّتِ تو ده هزار است	ارادی برتر از حدّ شمار است

وزان هر یک شده موقوفِ آلات	۱۶
ز اعضا و جوارح و زرباطات	
پزشکان اندرین گشتند حیران	۱۷
فرو ماندند در تشریح انسان	
نبرده هیچکس ره سوی این کار	۱۸
به عجز خویش هر یک کرده اقرار	
ز حقّ با هر یکی حظّی و قسمی است	۱۹
معاد و مبدأ هر یک به اسمی است	
از آن اسمند موجودات قائم	۲۰
بدان اسمند در تسبیح دائم	
به مبدأ هر یکی زان مصدری شد	۲۱
به وقت بازگشتن چون دری شد	
از آن در کامد اوّل، هم بدر شد	۲۲
اگرچه در معاش از در به در شد	
از آن دانسته‌ای تو جمله اسما	۲۳
که هستی صورتِ عکسِ مسما	
ظهور قدرت و علم و ارادت	۲۴
به توست ای بنده صاحب سعادت	
سمیعی و بصیر و حیّ و گویا	۲۵
بقا داری نه از خود، لیک از آنجا	
زهی اوّل که عین آخر آمد	۲۶
زهی باطن که عین ظاهر آمد	
تو از خود روز و شب اندر گمانی	۲۷
همان بهتر که خود را می‌ندانی	
چو انجامِ تفکر شد تحیر	۲۸
بدینجا ختم شد بحثِ تفکر	

وزن: مفاعیلن مفاعیلن فعولن (هزج مسدس محذوف یا وزن دوبیتی)

منابع:

۱- وبسایت گنجور:

شیخ محمود شبستری « گلشن راز » بخش ۱۳

۲- کتاب گلشن راز، اثر: شیخ محمود شبستری با مقدمه و تصحیح و توضیحات به اهتمام دکتر صمد موحد

۳- کتاب شرح گلشن راز، اثر: الهی اردبیلی - مقدمه و تصحیح و تعلیقات: محمدرضا برزگر خالقی، عفت کرباسی

۴- کتاب شرح گلشن راز (مفاتیح الاعجاز) اثر: محمد لاهیجی گیلانی، پیش گفتار و ویرایش: دکتر علیقلی محمودی بختیاری

خانقاه خاکسار جلالی مطهری
Khaksar Khanqah

تنظیم و ارائه: وبسایت خانقاه خاکسار مطهریه